

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
"LA PATRIE"DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
"DAS VATERLAND"ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUŠCÝNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkausčyna“ („Das Vaterland“),

(13 b) München 19, Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl. G.m.b.H., München 8, Rosenheimer Str. 46 a.
Цена паза Нямеччыны: ЗША — 20 цэнтаў, Канада — 20 ц., Ангельшчына — 1 шылінг, Францыя — 20 фр., Бэльгія — 5 фр., Аўстралія — 1 шылінг, Аргентына — 2 пэзо. У іншых краінах раўнавартасць 15 ам. цэнтаў.
Цана лёгтніцкай поштой за зоакінскія краіны — 30 ам. цэнтаў. — Падвойныя нумары каштуюць падвойна.Банковая кonto: Zeitung „Bačkausčyna“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Нуротекен- u. Wechselbank, München.

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

№ 17-18 (299-300)

Нядзеля, 29 красавіка 1956 г.

ГОД ВЫДАННЯ 10

Выпускаючы 300-ы нумар «Бацькаўшчыны»

Газета «Бацькаўшчына» на 10-ым годзе свайго існавання сяньня дасягнула 300-га нумару. У эміграцыйных умовах жывіцца факт выдання 300-га нумара тýдніка газеты, якая, пры гэтым, не заўсёды магла выходзіць рэгулярна, вырастает да вышыні цэлае падзея. Асабліва ў нашым беларускім паларажэнні, куды горшым у парадунанні з многім іншымі эміграціямі з падсевецкага Усходу, гэта ёсьць дасліненне, з якога можам быць гордымі.

Справа ў тым, што да канца 1947 году беларуская эміграцыя ў Нямеччыне знаходзілася ў стае юрыдычнае ў фактычнае дыскрымінацыі. Ни глядзячы на факт, што Беларусь з самага пачатку была ўведзеная ў склад Задзіночных Наций, якія рурапраўныя сілбі. і ўжо тым самым была юрыдычнае вызначана дзяржавамі сівуту, як незалежная суверэнная дзяржава, альянція акупацыйных уладаў ў Заходній Нямеччыне, у сілу негайкага парадакальнага непаразменыя, які вызнавалі беларускае эміграціі за апрычастую націю і адмаўлялі ўсіх тых правоў і канцесій, якімі карыстайлі эміграціі іншых народоў. Таксама становіча адмаўлялі ў выдачы неабходнае тады ліцензіі на выпуск беларускіх газет, на глядзячы на бесперынныя дэлегацыі й мэмарыялы, наўроўнаныя ў галоўную гасподу амэрыканскіх вайсковых акупацыйных уладаў.

Беларуская эміграцыйная грамадзкасць была тады змушаная шукати іншых, больш сыцілых спосабаў інфармаваныя беларускіх эміграцыйных масаў. І гэтыя спосабы былі знойдзены. У некаторых беларускіх лягерах, як у Ватонштадзе ангельскіх акупацыйных зонаў Нямеччыны або ў Рэгенсбургу зонаў амэрыканскай пачалі выходзіць прымітывныя зонкавага выгляду рататарных выданій, для выпуску якіх было дастаткова дазволу мясцовых уладаў УНРРА. Але адначасна былі стаўленыя абмежаваны, што такі часапісы павінны аблублюваць толькі жыхароў дадзенага лятеру, з другога боку — у іх забаранялася каментаваць у непажаданым тады сінзе політычнай проблеме й войстра выступаць супраць бальшавікоў або агітаваць супраць рэпатрыяціі ў Савецкі Саюз.

Але быў знойдзены выхад і з гэтага паларажэння. Пачалі паяўляцца, таксама рататарным спосабам, беларускія нелегальныя часапісы, спасярод якіх на асабліва высокім уздоўжнім паставленае й адыграў не малую ролю ў беларускім эміграцыйным жыцці часапіс «Рух».

Напасльедак, у 1947 годзе, руна за два гады пасля сканчэння вайны, амэрыканскія акупацыйныя ўлады згадзіліся вызнаць і за Беларусі статус апрычонае нації. У выніку гэтага, 31 кастрычніка 1947 года павялічылі першы нумар беларускай тýднёвай друкаванай

газеты «Бацькаўшчына». Такая генізація нашага воргану. Адзначаючы сяньня юбілей выхаду 300-га нумара нашае газеты, неабходна выразна адцеміць, што гісторычнае значынне «Бацькаўшчыны» ляжыць на ўзроўні національна-вызвольным імкненням беларускага народа

што яна з'явілася наўбайнай даўшавечнай беларускай газетай спасярод усіх друкаваных беларускіх воргану і можа сяньня пахваліцца найбольшою колькасцю выпушчаных нумароў. Гэта значынне заключаецца ў тым, што «Бацькаўшчына» хутка стала цэнтральным агульнабеларускім эміграцыйным ворганам, гэту сваю алказную ролю ўзяўцяк за сабой замоўчоўала і славіліяны вымогам часу й беларускім нацыянальным патрабамі перед гэтым, што «Бацькаўшчына» хутка стала асацыяльным ворганам Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, з якімі заўсёды быті сугучныя й пазыцыі нашае газеты. Эта так, фармальная будучы беларускім незалежным ворганам, «Бацькаўшчына» фактычна стала неафаіциальным ворганам Рады БНР.

Беларуская эміграцыя на працягу некалькіх першых год па сяляніні праходзіла балочы працэс нутранай дыфрэнцыяцыі, ненатурана скамплікаўана дзеяньнем варожых вонкавых дызварсіяў. Здаюцца сабе справу з таго, што раз гэты працэс пачаўся, дык нельга замыкаць на яго вачай, а траба надаць яму меншай беларускай групі, жыццё ёй адпаведны нашым нацыянальным патребам кірунку, «Бацькаўшчына» не магла стаць ад яго з боку, не магла гу-

APPROVED BY UNRRA TEAM 120 WHITERUTH.PAPER "KNOWLEDGE"

ВЕДАМКІ

№ 3.

Нядзеля 30-га чырвяка 1946 г.

№ 3.

Весь адзін з прымітывных эрзацій беларускай прэсы — рататарны тýднёвый часапіс «Ведамкі», які выходзіў у Рэгенсбургу ў 1946 г.

За сваю ідэялагічную плятформу ўзяліць на неўтралнасць або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якім заўсёды верна служыла, якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га Сакавіка, дам некаторых тварыць розныя «тройкі» якія пашыралі ўзроўні асадаў, якія замоўчоўала сярод нашай національна-вызвольнай грамадзкізкай. Усіхдамляючы гэтыя свае заданыні, «Бацькаўшчына» з аднога боку імкнулася прывесці і пагльадзіць сярод беларускіх чытальнікаў сінзе незалежнікамі лёзунгамі, было кіраваная на дзядзарыставанаванье ёй разьбіць нашае эміграцыі, на тое, каб рас-

заўсёды верна служыла або за прыклада «Бацькаўшчына» ідэі 25-га С

Чарговы наступ на калгаснае сялянства

У савецкіх газетах 10 сакавіка сёлета быў зъмешчана пастанова ЦК КПСС і Савету Міністраў «Аб статуте сельскагаспадарскай арцелі і далейшым разьвіццю ініцыятывы калгаснікаў у арганізацыйнай калгаснай вытворчасці і кіраўніцтва арцелі». Назва пастановы расцягнутая і маля зразумела.

Як адзначана ў пастанове, калгасная систэма ўзышла на новую ѹышшую ступень свайго разьвіцця, а таму прыходзіцца развязваць новая задача ў кірунку паднімання сельскагаспадарскай вытворчасці. Вось у сувязі з гэтым новым заданнем і стала патрэбным выдаць пастанову аб статуте сельскагаспадарскай арцелі.

Задыёдэ так бывае, што калі партыйнае кіраўніцтва ці савецкі ѹрад рабіцца націсці на насельніцтва, дык яны высьняюць, што гэтых мерапрыемстваў патрабуе сама насельніцтва. Так цяпер, «У шматлікіх лістох, якія прыходзяцца разьмеркам прысадзібных участкаў, аб колькасці жывёлы, якая знаходзіцца ў власніцтві карыстальніка калгасніка, аб парадку скрыстынання калгасных выгаўнаў, устаноўленыя мінімуму прададзен, выключэння калгаснікаў з калгасаў, разьмеркаваныя даходаў, пашырэнны правоў кіраўніцтва калгасаў і іншыя пытанні», — адзначана ѹ пастанове.

Выходзіць, што самі калгаснікі прыся ЦК партыі і савецкі ѹрад, каб быў яшчэ больш пагоршаны ўмовы іхнага прыгоннага жыцця.

Дасюльшні статут сельскагаспадарскай арцелі быў прыняты на 2-ім усесаюзным зъездзе калгаснікаў-ударнікаў і за зацверджаны СНК і ЦК ВКП(б) 17 лютага 1935 г. Статут дзяліўся на 8 разьдзелаў і складаўся з 25 артыкулаў.

Як ведама, апрача калгаснай, грамадзкай гаспадаркі, статуту дазвалялася калгасаму двару мець неўялікі прысадзібны вучастак ад 0,25 да 0,5 гектара. Апрача прысадзібнага вучастка, калгасаму двару дазвалялася мець буйную рагатую жывёлу, сіней, авец і чпол. Колькасць жывёлы вызначалася ў залежнасці ад разьвіцця жывёлагадоўлі ў пасобных раёнах. Статут не амлікоўваў калгасніку мець любую колькасць трусоў і дамашнія птушкі. У Вялікай Савецкай Энциклопедіі аб пытанні асабістай гаспадаркі прыводзіцца наступная цытата із Сталіна: «Спалучэнне асабістых інтаресаў калгаснікаў — вось дзе ключ для ўмацаванья калгасаў».

Паводле статуту, усе работы ў калгаснай гаспадарцы выконваюцца калгаснікамі, але ніякай абавязковай нормы працы спачатку не было ўстаноўлена. Паводле статуту, выключчына калгасніка з арцелі разглядалася на агульнім сходзе пры прысутнасці іншых членіў трэйціх усіх прададзеных калгаснікаў. Пастанова ж аб выключчынай павінна была быць зашверджаная райвыканкамом.

Фармальна статут арцелі быў прыняты ўсесаюзным зъездам калгаснікаў. Але пазнейшай партыі і ѹрад на прыдзержывалася гэта форма. Пастанова з 27 траўня 1939 году ЦК ВКП(б) і СНК зазначае: «У радзе калгасаў прафкомуна, што прысадзібны вучастак калгасніка становіцца прыватнай собствасцю калгаснага двара, якою распарађаецца не калгас, а калгаснік поводле свайго пагляду».

Гэтай пастановай быў зроблены таксама вялікі націск на калгасныя двары ў мясцох бывшага хутарскага землякрайства. На працягу году калгасныя двары з хутароў павінны быт перасяліцца ў буйныя селішчы, дзе ім будзе прызначана сядзіба. Хутарская сілбія павінны быт быць узараны і ўключаны ў грамадзкі замельні фонд. Мясцовыя юлады, апрача хутароў, разбурылі ѹ пасёлкі, якія быт заранізаваны ў часы новай эканамічнай палітыкі. Цяжка было сялянству дабравольна расстасцца з квітнеючымі сялібамі і пераходзіць гэтак: камуністычнае партыя ѹ савецкі ѹрад ўсё зрабілі дзялі калгаснікаў. Астаеца пасялкі самымі калгаснікамі непружана працаваць ды ўнесці ў існучы статут арцелі прапраўкі, змены ѹ дапаўненні, а потым няхуляні яго выканані. З гэтым мэтай ЦК КПСС і Савет Міністраў ССР «лічаць неабходным райц калгаснікам, выходзячы з галоўнага задання забытасці, круготага ўздыму земляробства ѹ жывёлагадоўлі, самым дапаўніці і змяніці пасабоны артыкулы сельскагаспадарскага статуту з улікам мясцовых канкрэтных умоваў калгасу». Пры ўсялякіх зъменах і дапаўненнях статуту, перш за ўсё, трэба мець наўчыцца: «Значнае павышэнне прадуктыўнасці працы калгаснікаў і павялічэнне вытворчасці сельскагаспадарскай прадукцыі», — як адзначае пастанова.

Інакш кажучы, ад калгаснікаў прагубеца напружаная праца, каб як можна

якую-ж мету ставілі перад сабой ЦК КПСС і Савет Міністраў сваёй апошній пастановай з 9 сакавіка сёлета?

У пастанове адзначаецца, што калгасная систэма «адкрыла шырака дарогу да заможнага жыцця», аднак гэта заможнасць можа быць дасягнутая толькі высокай прадуктыўнасцю працы калгасаў-нікаў.

У пастанове пералічаюцца тры ўмовы, якія быццамі стварыла партыя і ѹрад дзялі «круготага ўздыму» калгаснай гаспадаркі. Неаднаразова падчырківаецца, што МТС і калгасы ўмацаваныя спрэктываванымі працоўнікамі, якіх партыя дзесяцікамі тысячы пасылала ў калгасы на працягу двух апошніх гадоў. Падчырківаецца таксама, што павышэннем нарыхтовачных цэнтраў створаны ўмовы дзеялізміруючыя пасялкі калгаснага кукуруза. У іншых мясцох быццамі самі калгаснікі «дабравольна» ўступалі свае прыслыбільныя вучасткі пад пасевы розных культур, патрэбных калгаснай гаспадаркі.

Яшчэ ў мінулым годзе было заўажана, што мясцовыя ўлады самавольна забираюць прыслыбільныя вучасткі калгаснікаў.

Так у Берасцейскай вобласці ў бальшай калгасаў на прыслыбільных вучастках бытала пасеняная калгаснага кукуруза. У іншых мясцох быццамі самі калгаснікі «дабравольна» ўступалі свае прыслыбільныя вучасткі пад пасевы розных культур, патрэбных калгаснай гаспадаркі.

На час вайны ў 1942 г. нормы абавязковых мінімумаў былі значна павялічаны. На Беларусі калгаснікі павінны быт выпрацаўваць 120 дзён. Навет падлеткі ад 12 да 16 гадоў быт забавізаны выпрацаўваць на менш 50 прададзен. Апрача гэтага, мясцовым уладам было дазволена павышаць нормы да 20%. За вайскананне ўстаноўлены нормы калгаснікі прыцягваліся да судовай адказнасці.

Інакш кажучы, ад калгаснікаў прагубеца напружаная праца, каб як можна

больш дзяць дзяржаве збожжа, мяса, мака, воўны, гародніны, і іншых сельскагаспадарскіх прадуктаў.

Каб канчаткова звязаць калгаснікаў з грамадзкай гаспадаркай, пастанова накіраваная супраць прыслыбільных вучасткаў. Калі раней гэтыя пытанні разглядаліся, то калгаснікі

нормы выпрацаўкі, цяпер ускладзенія на вырашэнне калгасу.

У пастанове калгаснікі неаднократна развязваюцца на «добраўленных» і «нядбайніх». Тых калгаснікаў, якія будуть залічаны да «нядбайніх», лягчай можна будзе выключыць з калгасу, зменышыць або пазбавіць іх прыслыбільных вучасткаў. Калі раней гэтыя пытанні разглядаліся, то калгаснікі

дзялянкі ў мінулым годзе было заўажана, што мясцовыя ўлады самавольна забираюць прыслыбільныя вучасткі калгаснікаў. Так у Берасцейскай вобласці ў бальшай калгасаў на прыслыбільных вучастках бытала пасеняная калгаснага кукуруза. У іншых мясцох быццамі самі калгаснікі «дабравольна» ўступалі свае прыслыбільныя вучасткі пад пасевы розных культур, патрэбных калгаснай гаспадаркі.

Яшчэ ў мінулым годзе было заўажана, што мясцовыя ўлады самавольна забираюць прыслыбільныя вучасткі калгаснікаў.

Такім чынам пастанова нацкоўвае на іх «добраўленных».

Мімаволі насоўваецца параўнанне з першымі гадамі калектывізацыі. Тады камуністычнае партыя і савецкі ѹрад будзе адказніць за вынікі ў пракце калгаснікі, якія пашыраюць сваю асабістую гаспадарку не на калгаснікі, а на калгаснікі грамадзкай гаспадаркі.

Мімаволі насоўваецца параўнанне з першымі гадамі калектывізацыі. Тады камуністычнае партыя і савецкі ѹрад будзе адказніць за вынікі ў пракце калгаснікі, якія пашыраюць сваю асабістую гаспадарку не на калгаснікі, а на калгаснікі грамадзкай гаспадаркі.

Дзялянкі ў мінулым годзе было заўажана, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

захавае, што «ніяма патрэбы заховаць рэнаваны ўстаноўлены колькасць жывёлы».

Новая пастанова ЦК і савецкага ѹраду

Літаратурны Дацатак

«Новае пра Дуніна-Марцінкевіча»

У Дзяржаўным архіве Менскай вобласці захоўваюцца цікавыя матэрыялы дакументы, якія адносяцца да жыцця Вядомага беларускага пісьменніка В. Дуніна—Марцінкевіча. Гэтыя матэрыялы прапілаваюць сувято на прагрэснуюю рэвалюцыйную гімнай». У вапошній графе «Атэстация» сказана: «Добрых паводзіна і скрытнага спосабу жыцця».

У сувязі з успамінаннем у гэтай ведамасці дачкі В. Марцінкевіча трэб спыніца на дакументах, якія адносяцца да паўстання 1863 году, на чале якога стаяў рэвалюцыянэр-дэмакрат Кастусь Каліноўскі. Яны даюць падставу гаварыць аб тым, што Дунін—Марцінкевіч ня быў простым назіральнікам рэвалюцыйных падзеяў, а нават усконым чынам прыймаў у іх удзел, за што быў арыштаваны, а затым аддадзены пад строгі паліцыйны нагляд, які працягваўся некалькі год.

Сярод папераў канцылярыі Менскага грамадзянскага губернатара знаходзіцца «Альфабет ваенна-судовых і палітычных спраў ад 1863 да 1866 году». У гэтым альфабіце ў раздзеле «Палітычныя», на лісце 139, у графе «Прозвіччы людзей і назовы прадметаў» чытаецца: «Марцінкевіч Вінцук, калескі регистратар, ад зваленіні яго спас арышту з адданьнем на паруку з устанаўленнем сурсвага паліцыйнага нагляду із спагнаннем з маёнтку ягонага «Люцинкі» павышанага 30-пракцентовага збору...».

У спраўах канцылярыі Менскага губернатара ёсьць таксама гадавыя ведамасці асоб, якія знаходзіліся пад наглядам паліціі. У вадні з тыхіх ведамасціяў знаходзім імя беларускага пісьменніка пад арадкамінумірами 14. У графе «Чын, тытул, імя, прозвішча якое губерні нараджэнне» чытаецца: «Марцінкевіч Вінцук Іванаў, памешчык Менскага павета, а ў графе «На які загад і за што менавіта аддадзены пад нагляд» гаворыцца: «Паводзія канірмаций памочніка галоўнага начальніка краю генерал-лейтэнанта Манюкіна, паведамленай Менскаму губернатару ў рапорце вясінага паліялага аўдзітызу з 6 снежня таго-ж году (г. зн. 1865 — А. С.) пад № 3775, у спраўе авбінавачання ў распаўсюджанні Марцінкевічам між сялянамі шкодных ідэяў, у падазрэніх разъездах па Заходніх губерніях і ў выданыні ў пачатку паўстання (мятежа) абуральнага твору ў пространнай мове пад загалоўкам «Гутарка старога дзе́да», а таксама за падтрымоўванне ў маёнтку рэвалюцыйных гімнай ды за ўзгадоўванне сваёй сям'і на ў духу аднасці Ураду, за што прызнаны палітычна ненадзейным».

У наступнай графе гэтае ведамасці адзначаеца, што Дунін—Марцінкевіч знаходзіцца пад наглядам паліціі ад 19 снежня 1865 году. Графа «На які тэрмін із бяз тэрміну аддадзены пад нагляд і пад які менавіта: публічны ці сакрэтны» паведамляе: «Бяз тэрміну, пад строгі публічны», а далей гаворыцца — «У маёнтку Люцинкі». У графе: «Ці мае сям'ю і дзе яна знаходзіцца» адзначаеца наступнае: «Удавец, мае дачку Марыю, якая выслана на жыхарства ў вадлаленія губерні за ссыпаванье польскіх

(«Літаратура і Мастацтва», 24. 3. 56)

быў у руках праступніка, Жмачынскага, калі ён супрадажаўся на месца съмартнае кары, быў кінуты яму праз вакно затрымоўванай у замку дзяўчынай Марцінкевіч, і разам з гэтым просіць даручыць Менскай съледчай камісіі ўзяць ад нея съветчаныне, чаму яна гэта зрабіла, калі пісмова абяцала ніколі нікай магістрактациі не рабіць.

З прычыны гэтага прапануе Камісіі ўзяць ад Марцінкевічавай дзяўчынны съветчаныне ад вышын закрунтай справе ды пераказаць яго генерал-лейтэнанту Забалоцкаму.

Такая-ж адносіна была паслана часовым венінам губернатарам Менскай губерні Забалоцкім у камісію для палітычных справаў у м. Менску 10 жніўня 1863 году пад № 1079:

«Сёлета 7 жніўня пад № 1021 я паведаміў менскаму грамадзянскому губернатору, каб Камісія было даручана ўзяць съветчаныне ад затрымоўванай у турме дзяўчынай Марцінкевіч, адносна букету кветак, перададзена ёю праступніку Жмачынскаму.

«Бяручу съветчаныне ад Марцінкевічавай, прашу звярнуць увагу на тое, ад кулья яна ўзяла ўспомненны кветкі і кім ёй былі яны прынесены ў турму?»

У вадзак на гэтую адносіну Камісія для палітычных справаў 12 жніўня 1863 года паведаміла венінаму губернатару:

«Выконавочы загад ВІ (Вашего Превэходніцтва — А. С.), перададзены Камісіі начальнікам Менскай губерні 9 жніўня піша № 2331, а таксама прапанову ВІ

Возера Нарач пры месячным блеску. Из збораў др. Гоція

перед зъездам партыі сказаў шчыраў я адкрыта, што бальшавіцкая аньшнародная дыктатура ў СССР зъменіцца хіба толькі тады, «як раг събіе».

Тыа-ж дробныя пратагандныя ўступкі, якія зроблены, ці толькі прыябіццяны для народу, ляжань зусім не ў галіне правоў для народу, а толькі ягонага цяжкага матар'яльнага быту. І яны таксама на ёсьць вынікам нейкіх паважнейшых пераменай, прыяўляючы толькі часавыя нязадаваніці слабасці «калектыўнага кіраўніцтва» ці новага дыктатара. Эта часоваяя праявы незакончанага яшчэ «ўманоўвання» пазыцыі кандыдата на новага татальнага дыкта.

Што ўступкі матар'яльнага характеристу фіксынага, пра гэта съветчык тое, што разам з прыябіццем скарачэннем працоўнага тыдня на пару гадзінай зъезд партыі пастаравіў павышэнне прадукціі на 65% за наступную практычку. Гэта мае быць дасягнута гэткім спосабам, што выдайнасць работніка мае быць павышана на яго менш як 50%. Калі выдайнасць і прадукцыя мае ўзрасць, пры скарачэнні гадзінай працы, дык гэта ў савецкай систэме будзе зроблена толькі ведамым у Саветах спосабам: далейшым павышэннем працоўных нормаў, — далейшою непамерай да сілаў чалавека акорднаю працою і стаханоўскім «спаборніцтвам», якія нішчачац сілы і кароццяц жыццё падсавецкага работніка. Для калгаснікаў лайшчы драга «перамена» на «лепшша» — касующаца прысыядзіўнай дробнай дзялянкі, якія дагэтуль на разработавалі сам'ю калгасніка ў галоднай съмерці.

Дык усе шумныя цяперашнія «перамены» ў Саветах па сваёй істоце зводзяцца дакладна да той-же формулы Түргенева пра расейскага Якава І Сідара гэта зъмена аднага дэспата, ці ягонага аўтарытуту, аўтарытэтам ягонага наступніка, другім дэспатам. Сама-ж дэспотыя, сама лытаратурскае «самазіржаўе» трывае вякім нязмененна далей.

Расейскі паэт Валошын у вадлаленіі з сваіх вершаў пра спадчэвіні ѹ сваіх існаўці зялезні духаў Масквы — «вечер Pacei», «вечер рэвалюцыі» — пісаў тутак:

В этом ветре — гнев веков свинцовых...
Русы, Малют, Иванов, Годуновых,
Хицников, опричников, стрельцов,
Свежевателей живого мяса —
Честоногов, вихря, свистопляса,
Былы царей и въ большевиков.

Что менялось? Знаки и возглав'я!
Тот же ураган на всех путях —
В комисарах — дух самодержав'я,
Бзрывы революции в царях...

Дык зъмены істоты справы, нейкай спадчэвича маскоўскага «самодержавия» на відзе і ў сучасных маскоўскіх камісараў, што сінія топчыцы тыхі Сталінавы партрэты, якія яшчэ нядайна сінія на сініх вуліцах.

Дзеля гэтага ўсяго няма чаго спадзявацца нейкіх істотных пераменай на лепшыя ўсіх іх падзвініх калінінскую каленінскую на траба спадзявацца ў галіне свабоды нацыянальнай паняволеных Масквой народу. Можна, наадварот, ручыцца, што ані свабода эксплюатаванага чалавека, ані свабода запрыгоненых народу ніколі не прыйдзе дабравольна з рук і ласкі крамлёўскіх дыктатараў незалежна ад таго, ці яны будуць хварэць на манію «культу асобы» ці не. Свабода прыйдзе толькі пад рэвалюцыйнымі цікам самых гэтых народу, або ў выніку разгрому маскоўскай турмы народу звонку.

4.

Навідаць анікіх істотных пераменай і ў вонкавай міжнародной палітыцы Масквы. Хоць тэхніка часам і мяняеца, хоць на месца інтыгі ѹ шантажу на разтарненіца плятер і зводная аблыжнай ўсімешка, галоўная мэта Масквы тая сама: панаванье над съветам. Яшчэ Карл Маркс пісаў: «Палітыка Расеi нязъменна... Яе мэтады, яе тактыка, не манэуры могуць мяняцца, але паліярна зорка ейнае палітыкі — панаванье над съветам — зорка сталая».

з 10 жніўня № 1079, Камісія гэтым мае гонар падаць съпісанаса ў турэмным замку съветчаныне дзяўчыны Марцінкевіч адносна букету кветак, пераказана ў замку дзяўчынай Марцінкевіч, і разам з гэтым просіць даручыць Менскай съледчай камісіі ўзяць ад нея съветчаныне, чаму яна гэта зрабіла, калі пісмова абяцала ніколі нікай магістрактациі не рабіць.

Нажаль, съветчаныня Камілі Марцінкевіч пакуль што не ўдалося знайсці ў месца жыхарства, пазбаўленай даручынай, а разам з тым ня толькі жыццёвых сяродкаў, але навет магчымасці аплучацца дзяржаўнай падаткі.

У гэтым працэсе дзяржаўнай падаткі з'яўляецца з просьбай дазволіць яму атрымаць права пакінцю хутар Люткінцу і наведаць м. Свяціны, каб там весьці спадчынную справу нейкага Каржанткоўскага, што дазволіла-б яму «збавіцца ад галоднай съмерці» да значнай на прапівіць матар'яльныя справы.

На гэтую просьбу Дуніна—Марцінкевіча з канцылярыі Менскага грамадзянскага абласнага архіве.

(Заканчэнне на 6-ай бачыне)

РЫГОР КРУШЫНА

ВЕРШЫ

У ГУМНЕ

Сенавал. Там любжы зельле
З расьцірашаным насеньнем.
І ніводзін нат асьцюк
Ня трывожыць целаў грэшных.
На тарпу мурог сухі
Шчасце ведзе чыё
Так салодка енчыць.

Як гулялі, як дурэлі,
Як куляліся на сене,
Толькі бачылі — павук
Із-пад крокваў на падстэрэшы
Ды праз шыліны страхи
Залатое зайчане —
Сонечны праменчык.

Гляджу на косы съветларусыя
І гладжу кужаль гэты.
Ізноў я мару Беларусю,
Твайм цяплом сагрэты.

Ты моцна тулішся. Ты згодная,
Трымціві цісну локаць.
З табой прыменя ў хату родную
Ўайсіці і сесці ў покуць.

Я ЧУЮ ТВОЙ ГОЛАС

Мне жыць і цярпець між чужых
наканона,

Я выняс злую бяду.
Ты, любая, зъявішся песьню новаю,
Ціябе ў родным слове зайду.

Як верадна смокча туга нясыціханая,
Калі прыгадаю мой край.
Сяючай я чую твой голас, каханая.
Съпявай, дарагая, съпявай!

Стаю ўсъхваляваны ля радыёрупара.
Здаецца, так блізка радня.
Цудоўнай хвілінай я рады, я ў пурпуры

Праменяйці прыгожага дня.
Мяне захапляе радзіма далёкая,
Да съветлых імкненій заве...
Хай съвету съльвае мая сінявская
У вечным сваім харастве.

МНЕ ШКАДА

Зажурыўся сад улетку —
Салаўя загнайлі ў клетку,
Мне шкада...

У садку сарвалі кветку
Начапалі на жакетку.
Мне шкада...

Салавей прышліх у клеткы,
Кветка вяне на жакеты —
Мне шкада...

Радасць чистая, съвятая
Хараством жалобным тае —
Мне шкада.

Празднік чистая, съвятая
Хараством жалобным тае —
Мне шкада.

Масква ё далей намагаеца замаца-
ваць свае здабычы з міналай вайны
дзікіх каленінськіх лішак, якія з'яви-
ліся ў савецкіх каленінськіх народы-
нах, і з'яви-
ліся ў савецкіх каленінськіх народы-<

Навеяўся на думку мне сяняня ўспашні.

Было гэта падчас вайны.

У Празе Чэскай, у маленікім, недагамі, але зносна выгадным пакойчыку, дзе наўт хапіла месца паставіць піяніна, цырока ведамы на толькі нашаму грамадству, гордасцьць нашай песьні, Міхась Забейда-Суміцкі. Побач ягона пакойчыку кватэралася, мо ў трохі даражэйшым пакоі, бо з бальконам, хоць мала ведамы беларускаму грамадству, але добра ведамы Беларусам Прагі, інжынер Жук.

Вось, прытуліліся бокам два суродзічы ў нейкай зносна-людзкай Чэшкі.

Шмат гадзін праводзілі эмгранты разам. А што гутаркі было, што ўспамінаў! Пра вазеры, пра ўюны, пра суседавія дзічкі з-пад Косава! А пра маладосьць сколькі можна было нагутарыцца, бо як аднаму, так і другому долі манілася прыабязць старакавалерства. Успаміналі кіслую капусту, бліны, калядны жур... Ды ці хопіць чарніла ў «вечным пярье», каб апісаны ўсе ўспаміны двух... двух суседаў?

Жыў згодна, як гэта і павінна быць, ды янич з Беларусы: народ спакойны, уступілі! Даў-ж за што-ж было вадзіцца? Верабі дык за саломінку з вуліцы. А ім тузаюча за чуб аж пер' курыць. А ім на яцьбы з эзгода? Кажны мае свой пакой, кожны сам за яго плаціць, кожны заняты сваёй працай. А калі знойдзеца якайсь вольная хвілінка, як гэта прыемна хоць успаміналі паблудзіцца па тых сцежках-дарожках, дзе, здаецца, каб туды вярнуцца, дык на съмёўбы на гарой ступіць, а з набожнасцяй каленімі-б поўзаў, ды янич з чалавекам, які перажывае тое самае, адчуе найменшы ўдар сорца і горыч сълёз, што душаца за горла...

Гэта быті, ну, проста, ідеальная сусед-зэмлякі! Наўт аbstавіны их змусли ўжо быць такім.

Але, нажаль, закон жыцьця кажа, што ідеальных людзей німа!

Гэта агульнае праўла ахоплівала і іх.

Першы з іх (значыць — Міхаль) любіў песьню. Ен жыў, аб ёй лятуць, празле наядраз жыцьцё сваё мэт загубіць... Але што-ж! Таку Бог паслаў иму ўро. ду.

Песьня і толькі песьня!

Песьня, ды якай: Аб каласох, што гнуцца над сирпом, аб ягадах, рассыпанных па моху, пра курганы старое славы, астансных Купалам, пра вочы зорныя дзяўця, пра Маладую Беларусь...

Так, як сядзе за сваё піяніна ды тэнам на ўсе лады замест сънеданія, абеду, а часам і вячэры ўсё пачынае, ды вялічча, ды пачынае зноў:

«Ці грэх цібэ любіць,
Як колас той у полі»...

або:

«Вольных песьень нацеу
Вольны вечер табе»...

ци зноў:

«Цераз сад-вінаград»...

ци:

«Сып мой сыночак, засыні,

Курачкі ўжо даўно съпяць»...

А калі ўвайцца ў міжнародны рэзортуар дык «Рыголетто», «Кармен», італьянская, чэская, славацкая, нямецкая, польская, украінская, расейская, дык кон-

чыць: «Лё-тюс, лё-тюс» далёкай рамантычнай кітайкі, бо ў Харбіне скончыў ўніверсітэт і быў 10 год настаўнікам па кітайскай школе, каб падзарбіць пару грошаў і пахеяць у Італію заканчыць музычную асьвету.

Пры надлюдзікіх высілках лятуцены зблізіліся. Стаяў съпеваком Мілянскай Опры і славіў песьню Беларус!

Сусед таксама на быў без заганы —

курчыў лульку.

Міхась меў цяжкое дзяцінства. Вядома, сіратка! Маці служыла па людзях, каб хоць на сіраву ці кавалак хлеба дзесяці зарабіць. Ен быў найстарэйшы, але што-ж, калі индуліца, ну, проста Бог

пакараў беліну жанчыну — наракала суседкам. Каб-ж-а-ж людзкі, дык бы мог і скінуць гапасць, усё-ж была-дапамога, хоць-бы сябе пракарміў. А то ці

яму стада ў галаве? Вось толькі і слухае, дзе якай пуха ў карчы цікіа. Да вароньи ѿ прыслухваеца! А ўжо калі пачуе, што касцы съпяваюць, жне ці начлежнікі, дык хоць ты яго на гарачую галавешку пасадзі дык не агледзіцца. А

зімою, на кудзяльніцы, дык босы бяжыць, калі лапіч скаваю... бо там...

съпяваюць!.. Ой! пакараў мяне Бог, пакараў, ды за якіх грахі — і сама на ведала жанчына.

Весь ток і ўсюды — песьня і толькі песьня!

Хварэй часта; вядома, недагляд, дзе бяды, там і хвароба. Ніяраз здавалася, ужо на вытрымае. Бог забярэ сабе, каб на гэтым съвеце на мучыцца.

Але вось ішлі хлапцы на вячоркі з гармонікамі, съпявалі песьню.

— Мама, съпяваюць? — пытгае, ледзьледзь перадыхаючы.

— Съпяваюць — кожа сумна маці.

І вочы адчыніліся і дзіўна забішчэлі, як-бы кагоскі шукалі. Жыцьцё вярнулася ўжо з-за парогу!

Інчым разам, калі ў палонку на речыцы ўваліўся, зноў, здавалася, апошні раз ужо гасцьцем у хаце. Але изноў з палаціці ціха, ледзь-ледзь пачуяся голас:

— Мама, што гэта шчабечча, ці на ластаўкі?

— Ластаўкі, сынку, ужо прылічелі.

А потым бусел клекатаў, а потым жа-бы рэхаталі, дык жоравы курлыкаў начамі.

Ня чула маці гэтых галасоў, але ён яе пераконываў, што чуў і дзіўіцца, што яна ня чула, аж урэшце суседкі пераканалі, што праўда.

Жыцьцё і песьня — гэта адно...

А калі падрос, трапіць у горад, пачу-артистычных на эстрадзе... Жыцьцё і Песьня... Песьня і Жыцьцё...

Дык вось у Празе сядзе пры піяніне, песьцікі кволя клявішы і песьня ма-лююща жытнія дзесяткі, песьня пах-ньюці вясілкі, песьняй пояс слуцкі съце-леща, песьняй слова спаваеца...

Любіў песьню й інжынер Жук. Сам

навет съпяваў. Таксама ёмкі голас меў!

20)

ЯКУБ КОЛАС

У палескай глушы

Чаму? Самі ведаеце чаму: як толькі вайна ногі пераступіць гарог яе дому, то душа вайна пададзе да яе ў палон.

Лабановіч усъміхнуўся.

— Вай навет і гэтага не забылі.

— Хто вам казаў легенду аб палескіх прыгожых паненках?

— запытала панна Ядвіса, палажыла сваю работу на стол і

гланаула на настаўніка.

— Гарэлка пана падлоўчага з аднаго боку...

— І панна Людміла — з другога, — падказала Ядвіса.

— Што вы мне ўсё панна Людмілу папракаеце?

— Я не папракаю, і не думаю навет, але панне Людміле

вельмі спадабалася гэта легенда.

А вам яна спадабалася?

— Каб яна для мяне казалася, тады і міне спадабалася-б, а

чужое либіць — толькі сэрца пераідаць.

— Ну, вы мяне, панна Ядвіса, хочаце ўсердаваць, але вай

гэта на ўдасца.

Лабановіч затрымаў яе руку і з нейкай просъбай ў голасе

сказаў ёй:

— Вай на выедзеце, покі я не вярнуся?

— Калі я падеу, і я сама янич ня ведаю. А можа, і зусім

не падеу.

— А вай пад машыну ня будзеце кідацца? — ціха спытаў

ён яе, усъміхнуўся.

— Ня буду, — янич цішэй прамовіла яна, азірнулася і

апусціла вочы.

Ён умомант пахіліўся да яе і пашалаваў крепка-крэпка. А

гэтыя на дзяўтага пашалунку, борзда вышаў з палісадніка. А

панна Ядвіса сядзела, нахіліўшы галаву, і аб чымсьці моцна-моцна задумалася.

У нядзельку раненька, на ўсходзе сонца, настаўнік із са-

мі вучнямі, праўёшы на чын на станцы, садзіўся ў вагон. Пра-

блі трох званікі

зіміні

Водгукі съяткаваньня 25-га Сакавіка

25 Сакавіка ў амэрыканскай прэсе

У падгатоўцы да съяткаваньня 38-х прыезьдзе сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка ў ЗША... «Об'единение...» лічыць Ефімавіча з «Новага Русскага Слова» і патрэбным съцвердзіць, што беларускі створанага ім «Об'единения белорусов-Ерку звярнула асаблівую ўвагу на народ ніколі ня выказаўся за аддзяленне ад Рәсей, і ніколі наагул ня выкладаўся адмісіўныя прысылкі камунікатаў у ангельскай мове, які быў распашоханы на цэлай Амэрыцы. Да гэтага быў выдаўлены яшчэ два камунікатаў: адзін канцылярыяй Бургомістру Нью-Ерку, у сувязі з абвешчаннем дня 25 сакавіка Беларускім Днём у Нью-Ерку, а другі — Галоўнай Кватрой распашоханыя патрэбныя прысылкі камунікатаў кангрэсмана Франціша Э. Дэрна на Акадэміі 25 Сакавіка.

Бязумоўна, усё гэта ды прыгатаваная із загадзі разасланая праграма съяткаваньня ў ангельскай мове, дапамагло спрыялочыкам народам і разумеючым справу Амэрыканцам у рыхтавані вестак аб беларускім народзе, ягоным імкненім да незалежнасці ды сакавіковых урачыстасцяў.

Тутака пастараўся разгледзець тყы газэты, якія пісалі на сваіх балонах аб сакавіковым съяткаваньні ў Нью-Ерку.

«Brooklyn Daily» з 30 сакавіка зъмісціла ў сваіх вялікую здымку з Акадэміі 25 Сакавіка з адпаведнай зацемкай.

«New York Herald Tribune» з 2 красавіка зъмісціла інформацыйны артыкул аб рэакцыі маскоўскага часапісу «Новое Время» на абвешчанне Бургомістру Нью-Ерку дні 25 сакавіка 1956 г. Беларускім Днём у м. Нью-Ерк (гл. «Б-на» з 8 красавіка).

«New York World Telegram» з 3 красавіка таксама зъмісціла каментар на артыкул у сакавіковім часапісе «Новое Время», які атакуе Бургомістру Нью-Ерку спра-Вагнера.

«Stamford Advocate» з 23 сакавіка, між іншага, піша: «Адзін БАЗА ў Стамфорд, старшынём якога зъяўляецца Э. Протас, возьме ўдзел у съяткаваньні 38-х угодкаў абвешчання незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, якое аблудзеца ў Нью-Ерку ў Валтэма-мор Готэль. Далей газэта піша: «25 сакавік зъяўляецца традыцыйным съятствам беларускай незалежнасці, абвешчанай Кангрэсам у Менску ў 1918 годзе. Маладая распушліка пала ахвярай чырвоных армій і трактатам, падпісаным у Рызе; тэрэторыя яе была падзелена між Расеяй і Польшчай».

«Новое Русское Слово» з 18 і 22 сакавіка, у аддзеле «Хроніка», падаў абтым, што Беларусы будуть съяткаваць 38-я ўгодкі абвешчання незалежнасці БНР, пры гэтым дакладна падаў пра-бяг съяткаваньня. Але на гэтым ня кончылася, бо ў нумары з 25 сакавіка чытаєм «Пісьмо ў Рэдакцыю» пад загалоўкам «З нагоды прыезду ў ЗША Прэзыдэнта Беларускай Рэспублікі», падпісаное — «Об'единение белорусов-федэ-ралістов, член Блока Националізаў». Дык вось што гэтыя «беларусы-федэ-ралісты» з «блёку нацыяналаў» пішуць: «У сувязі з тым, што преса падала вестку аб

прывездзе сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка ў ЗША... «Об'единение...» лічыць Ефімавіча з «Новага Русскага Слова» і патрэбным съцвердзіць, што беларускі створанага ім «Об'единения белорусов-Ерку звярнула асаблівую ўвагу на народ ніколі ня выказаўся за аддзяленне ад Рәсей, і ніколі наагул ня выкладаўся адмісіўныя прысылкі камунікатаў у ангельскай мове, які быў распашоханы на цэлай Амэрыцы. Да гэтага быў выдаўлены яшчэ два камунікатаў: адзін канцылярияй Бургомістру Нью-Ерку, у сувязі з абвешчаннем дня 25 сакавіка Беларускім Днём у Нью-Ерку, а другі — Галоўнай Кватрой распашоханыя патрэбныя прысылкі камунікатаў кангрэсмана Франціша Э. Дэрна на Акадэміі 25 Сакавіка.

«Свобода», украінскі штодзённік, 25 сакавіка зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул аб гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы доказаў, што вольны съвет імкненія падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі 25 Сакавіка, камэнтуючы прамовы кандыдатаў Дорна і К. Мерляка. У го-тварыні-жумары быў зъмісчаны іншы артыкул об гістарычных падзеях і абставінах, у якіх быў абвешчаны іншы падзяліц СССР. У сувязі з гэтым, мы

зъмісціў на першай бачыны ашырэную інфармацыю з прафабету ака-дэміі

Водгукі съяткаваньня 25 Сакавіка

Дэтройт (ЗША)

У гэтым годзе дзень 25 Сакавіка адзначаўся ў Дэтройце ў нядзелю 1 красавіка ў Інтэрнацыянальным Інстытуце. На съяткаванье сабралася паважная колькасць людзей, сярод якіх былі прадстаўнікі ад амэрыканскіх уладаў.

Афіцыяльная частка праграмы распачала амэрыканскім гімнам, пасля чаго магістар В. П. прачытаў прынагодны даклад аб 25 Сакавіку ў ангельскай мове. Пасля дакладу маладзенская дзячынка Святлана Пляскачка урачыста прачытала пракламацію Губернатара Штатаў ад дні незалежнасці Беларусі, які абвесьціў (ужо другі год) дзень 25 Сакавіка Беларускім Днём у нашым вялікім і ведамым штаце. Асабісты прадстаўнік ад губернатара прамаўляў пасля гэлага, а за ім прадстаўнік рэспубліканскіх партій і сібя мічыганскіх леґістратуры, ды прадстаўнік ад кангрэсмена ЗШ. Далей прамаўляла дырэктарка Інтэрнацыянальнага Інстытуту ды прадстаўнік ад Латышоў і Украінцаў. Пасля адчыталі лісты і тэлеграмы, якія нададзілі 3-ох кангрэсменаў з Вашынгтону, што самі не змаглі прыбыць на съяткаванье. Ад Галоўнай Управы БАЗА ў Нью-Ёрку, ад губернатара штату ды ад Управы Эстонскага Згуртавання. Ад Управы Аддзелу БАЗА ў Кіеве-Лініі прамаўляў старшыня сп. Мікола Латушкін. На гэтым закончылася афіцыяльная частка праграмы.

Другая, частка мастацкай самадзеянасці праграмы, была вельмі разнастаякая і прыгожая, дзякуючы клівэйлікаму беларускому хору і групе танцораў. У гэту праграму ўваходзілі выступы цэлага хору, дуты і соле ды дэкламацыі. Два беларускі народныя танцы «Лявоніха» і «Крыжачок» у выкананні чатырох пар танцораў захапілі сабоняў. Хочацца падкрэсліць асабітвіваслугі ўсіх выкананій праграмы на агулу і паасобных, як сп-іў Гіку Каляду, Розу Шыкалік, Галіну Радзюк, Валодзю Літвінку ды шмат іншых. Усім ім належыцца вялікае беларускае дзякі.

Съяткаванье закончылася агульным адсыпваннем беларускага гімну. Пры гэтым трэба дадаць, што чужамоўная прэса вельмі шырока адгукнулася ў гэтым годзе аб 25 Сакавіку і Беларусах у Дэтройце, абы чым могучы съедыніць два вялікія артыкулы ў найбольшай мічыганскай газэце «Дэтройт Ньюс» ды іншых. Радыё не засталося збоку таксама. Асабітвіваслугі танцораў тахапілі заслугоў ў гэтым мае спэцыяльныя карэспандэнты «Дэтройт Ньюс» сп. Дж. Андерсон, вялікі прыяцель Беларусаў у Дэтройтэ. Трэба назначыць таксама, што кангрэсмен ЗШ Дж. Дынгел меў 29 сакавіка доўгую прамову аб беларускіх праблемах на Кангрэсе ЗШ у Вашынгтоне, якую можна прачытаць у «Congressional Records» з пададзенай ужо даты.

Трэба прызнаць, што Беларусы Дэтройту гонар адзначылі дзень 25 Сакавіка, падзяка за што належыцца як паасобным сябром, так і Управе Аддзелу БАЗА ў Дэтройце. Усім вялікае дзякі.

Дзед Мікола

Крэзо (Францыя)

У вольнай Францыі, у хвабрычным горадзе Крэзо, жыве вялікая група Беларусаў. Сёлета 8 красавіка яны сабраліся, каб належыцца ўшанаваць 38-я ўгодкі Вялікага Сакавіка.

Рана а гадзіна 11-й а. Гарошка адправіў Божую службу за беларускі народ. У сваім казаны ён падкрэсліў значэнне ѹкарсыцьца малітвы. Пры гэтым нагодзе, пасля Багаслужбы, а. Гарошка ахрысьціў нованароджанага Беларуса Станіслава Гасьцеева.

Пасля абеду, у залі мясцове ратушы адбылася съятковая акадэмія, на якую, акрамя сваіх саброй Беларусаў, звязваліся шмат гасцей Украінцаў. Акадэмію адкрыў старшыня мясцове сэксцыі АВРФ сабра Булыга, паклікаючы ў ганаровыя прэзыдэнты а. Гарошку й ад сокцыі АУРФ сп. Гаўрыльца. Пасля адпраўніцтва з пліткі «Пагоні», сп. М. Булыга прачытаў рефэрат на тэму 25 Сакавіка, а затым напрасіў прысутнім хэллітай цішыні ўшанаваць памяць тых, што аддалі ѹкарсыцьце ў змаганьні за незалежнасць Беларусі. Сп. Гаўрыльца вітаў Беларусаў ад імя Ўкраінскай сэксцыі АУРФ, зварочаючы асабітвую ўвагу на ѹкарсыцьца беларуска-ўкраінскага супрацоўніцтва. Так-же браў слова а. Гарошка, які дажджай спыніўся над значэннем Акту 25 Сакавіка ў нашай гісторыі.

Мастацкай часткай ўрачыстасці пачаўся адсыпваннем дзеўні спадарства Гасьцеевых і Рацкевічаў песьні «Мы Беларусі вольны арляніты». Янук Рацкевіч задэкламаваў верш «Кіні вечны плач свой аbstаронцы», а Андрей

Зь беларускага юніцца

у АДДЗЕЛЕ ВЭТЭРАНАУ
У НЬЮ-ЁРКУ

8 сакавіка адбыўся агульны сход аддзеле Згуртаванья Беларускіх Вэтэранаў у Нью-Ёрку пад кіраўніцтвам сп-ра Ул. Курылы.

На сходзе былі амбэркаваныя бягучыя справы, праслухана інфармацыя аб дзеўні ўправы за мінулае паўгодзідзе, з чаго відаць была актыўнасць сучаснага кіраўніцтва. Асобым пунктам і ўгатуках сходу было справа ўздзелу вэтэранаў у наядохідзячым парадзе ляляльнасці. У сувязі з гэтым пастаноўленіем ўзяць актыўны ўдзел у парадзе ў вайсковых уніформах ды з адпаведнага зместу вэтэрэнскімі плякатамі.

К. Мароз

СПРАВАДАЧА БЕЛАРУСКАГА АБЕДІНАНЬЯ У НОВАЙ ПАУДЗЕННАЙ ВАЛИ (АУСТРАЛІЯ) ЗІ ЗБОРКІ ГРОШАЎ НА СТУДЭНТАЎ

Падпісны Ліст № 1. Зьбіральнік Dr. Я. Малецкі

А. Кажан — 10 ш. Dr. Я. Малецкі — 10 ш. A. Смаль — 10 ш. M. Кр'янчык — 10 ш. Э. Кулакоўскі — 1 фунт. Dr. П. Г. — 2 фунты. Я. Чарніцкі — 1 фунт. С. Нарушэвіч — 1 фунт. A. Булаўскі — 10 ш. Разам — 7 фунтаў і 10 шылінгаў.

ВІЯСЬНЕННІЕ

У № 15 «Бацькаўшчыны» пад карэспандэнціяй аб съяткаваньні гадавіны 25-га Сакавіка ў Торонто быў прапушчаны подпіс карэспандэнта — М-К-р, за што Рэдакцыя перапраша Паважанага Аўтара.

Карыстаючыся гэтым нагодай, просім Паважаных Супрацоўнікаў не абліжвацца прысыланым фотадымыкам і выразак з чужое прэзы аб ладжаных беларускіх імпрэзах, але й даваць да іх патребны каментары.

1. Скарачынне асабістай гаспадаркі значна пагоршыць матарыяльнае палажэнне.

2. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

3. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

4. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

5. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

6. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

7. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

8. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

9. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

10. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

11. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

Чарговы наступ на калгаснае сялянства

(Заканчынне з 3-й бачыны)

на правесці ў жынкі «парады ў рэка-мэнданы», якія ёсць у пастанове аб статуте арцелі.

Якіх-жа вынікаў можна чакаць ад рэализаціі новае пастановы? Яны будуть наступнага характеру:

1. Скарачынне асабістай гаспадаркі значна пагоршыць матарыяльнае палажэнне.

2. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

3. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

4. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

5. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

6. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

7. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

8. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

9. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

10. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

11. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

12. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

13. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

14. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

15. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

16. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

17. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

18. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

19. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

20. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

21. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

22. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

23. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

24. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

25. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

26. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

27. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

28. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

29. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

30. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

31. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

32. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

33. Новы парадак устанаўлены мінімуму працаўніцтва ў кіркоўніцтве.

34. Новы парадак устанаўлен